Единадесети Национален иновационен форум

"Развитие на иновационната среда за устойчив икономически растеж в България"

Встъпителни думи на

д-р Огнян Шентов, Председател на

Фондация „Приложни изследвания и комуникации“

- Иновационният потенциал на българската икономика се развива в резултат на комбинация от външни фактори и вътрешни движещи сили. Сред ключовите **външни фактори** са външното бизнес финансиране на научно-изследователска и развойна дейност и иновации и пренасяне/аутсорсинг на тази дейност от инвеститорите в България; турбулентно иновационно развитие на нишовите международни пазари или на ключови външни търговски партньори на местните фирми. Ключовите **вътрешни фактори** са академични или/и серийни предприемачи и устойчивите мрежи между технологични фирми и учени, а движещите сили са българските предприятия - лидери на чужди пазари. Тъкмо тези вътрешни фактори проличават и при тазгодишните награди „Иновативно предприятие на годината“, които след малко ще връчи президентът Росен Плевнелиев. За поредна година отбелязваме постиженията на български фирми, които използват вътрешните си предимства, за да завладяват нови световни пазарни позиции. Надяваме се и българското правителство да отдаде признание и да стимулира такива иновативни предприятия.

- Разходите за НИРД за 2014 г. **са се увеличили с 26%** спрямо предходната година, което, от своя страна, представлява най-сериозният ръст по този

показател след 2000 г. Основен източник на средствата за НИРД с нарастващо значение за националната икономика са **международната икономика** (около 90% от външното финансиране на НИРД) и **европейските структурни фондове** (около 10% от външното финансиране). На практика външното финансиране се превръща в определящо за съществуването и развитието на националната иновационна система. Същевременно реалните разходи за НИРД са доста по-високи от официално отчетените 0.78% от БВП и е необходимо да се създат условия за по-точно отчитане на НИРД, което ще доведе и до увеличение на БВП в следващите години. Липсата на достатъчно ясно и детайлно разбиране за НИРД от страна на публичната администрация вреди на иновационните постижения в страната.

- Друго положително развитие на иновационната среда у нас е, че българските компании демонстрират **резултати от иновационна дейност** и практики на **иновационен мениджмънт**, съпоставими с най-добрите практики, прилагани от иновационните лидери на международните пазари .

- **Българският ИКТ сектор** (вътрешният телеком сектор не е включен) запазва ролята си на **ключов източник на конкурентоспособност** на икономиката, осигуряващ вече 10 % от износа на страната и над 6,5 % от БВП. Българското правителство трябва да използва потенциала на сектора, за да задържа младите таланти в страната и по съответните региони, както и да се привличат качествени чуждестранни специалисти чрез „сини карти“.

- Докато **частният сектор** успява да преодолее негативната среда и да генерира растеж (основно подхранен от външното търсене и европейското финансиране), **секторът на висшето образование** показва **най-сериозно изоставане** през последните няколко години. За пета поредна година той е с намаляващ бюджет за научно-изследователска дейност, като същевременно продължава да се характеризира с изключително ниска международна

публикационна и патентна активност и продължаващо „изтичане на мозъци“ в обезпокоителни размери.

- Все по-често срещани ще стават примерите като ИКТ услугите, машиностроенето и други сектори на икономиката, където се наблюдават сериозни бариери за растеж, но не от гледна точка на търсене, качество и производителност, а от гледна точка на наличния **човешки потенциал**. Ето защо е необходимо ангажирането на цялото общество и гражданските организации в реформирането на образованието – на всички негови нива и най-вече системата на управление на този многострадален сектор.

- И, накрая, през следващите години е необходимо България, заедно с другите нови страни–членки на ЕС, приоритетно да работи за изравняване на **заплащането на българските и източноевропейските изследователи** с това на останалите участници в изследователските програми на ЕС като *Хоризонт 2020*. Отливът на млади учени от Изток на Запад продължава, а това не само не е в наш национален интерес, но е в противоречие с Кохезионната политика на Съюза.